

**Quæstionum Canoniarum, In Quinque Libros
Decretalium, Tomus ...**

In Librum IV. Decretalium, per viginti, & unum Titulos distributum, De
Sponsalibus, Et Matrimoniis, eorumque impedimentis, ac dispensationibus,

...

Schlüter, Georg

Augustæ Vindelicorum, 1702

Articulus II. De Impedimentis tantùm impediens matrimonium.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73058](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73058)

& nunc propria regulæ ubique ingerendi se rebus temporalibus, etiam si sint Ecclesiastica. Caterùm ut aliàs notavimus supra, nisi limitetur, ea regula certò falsa est. Nam sicut necesse est, utile vitari per inutile, quando illi hoc inseparabiliter annexum est, ut docet *reg. 37. de regul. juris in 6. sic, & à fortiori, necesse est extrahi temporale à jurisdictione temporali, quando illi inseparabiliter annexum est spirituale; unde sicut illud complexum ex utili, & inutili est simpliciter inutile; sic istud ex temporali & spirituali est simpliciter spirituale: de spiritualibus autem potestas Laicorum nulla est; ergo. Cùm ergo temporalitas, cui spirituale inseparabiliter annexum est, sit tale complexum; rectè sequitur, circa talem temporalitatem nullam esse potestatem Laicorum.*

1922. Sequitur. 4. non esse quidem irritas leges sæculares, quæ concedunt parentibus, aut ijs, qui loco parentum sunt, facultatem sequestrandi puellas, nubere volentes, ad hunc finem, ut explorent sufficiens earum iudicium, vel ne seducantur: non autem, ut avertant ab hoc connubio, præsertim non indigno, vel, ut illud incant cum tali, ut habetur in *num. 1767. sequitur. 5. esse probabilius, non esse irritas leges sæculares, quæ quoad nubentes disponunt solum de lucro non acquirendo, ut notat Pontius cit. n. 10. quia, ut diximus alibi, metus amittendi lucrum, nullo jure in re, vel ad rem debitum, non est propriè pœna, nec minuit libertatem matrimonij, prout eam illasam volunt sacri canones, & Tridentinum. Ex his patet ad casus, & probationes particulares in objectis n. 1905. & n. 1915.*

ARTICULUS II.

De Impedimentis tantum impedientibus matrimonium.

1923. Quid sit impedimentum tantum impediens, constat ex n. 1873. Inter impedimenta matrimonium solum impedientia, seu illicitum reddentia, quædam incurruntur ex crimine, & continentur his verbis: *Incestus, Raptus sponsatæ, mors mulieris, susceptus propriæ sobolis, mors presbyteralis; vel si pœniteat solenniter; aut monialem accipiat: prohibent hæc conjugium sociandum: quæ verò sine delicto incurruntur, sequentibus explicantur: Eccle-*

*sia vetitum, nec non tempus feriatum; atque Carechismus, sponsalia, iungio votum, impediunt fieri; permittunt facta tenere: de his igitur in præsens agendum erit; ubi vides impedimenta solum impedientia ex delicto, esse septem; sine delicto, quinque: quanquam hodie sola quatuor, nimirum *Ecclesie vetitum, tempus feriatum, sponsalia, & votum, sint in usu, cæteris antiquatis, & usu contrario abolitæ, ut patet ex seq.**

§. I.

De Incestu.

Circa hoc impedimentum quæres. 1. quid sit incestus propriè dictus? R. ex n. 1137. esse carnalem copulam habitam inter consanguineos, vel affines in gradu prohibito. Quare incestus propriè dictus non committitur per copulam carnalem inter spiritualiter, vel legaliter solum propinquos, ex n. cod. nec sine copula perfecta ex n. 1727. & si fiat sine notitia circumstantiæ consanguinitatis, vel affinitatis; fore incestum solum materiale, non formalem, ex n. 1728. Incestus vini cum consanguinea uxoris præstabat olim incestuosus impedimentum impediens eorum matrimonium cum alijs ex n. 1140. & quidem perpetuum per n. eund. & si incestus superveniat matrimonio rite contracto (puta, si fiat cum consanguinea uxoris in gradu prohibito) inducitur quidem affinitas inter virum, & uxorem, non dirimens matrimonium prius contractum, sed incestuosò conjugij solum adimens jus petendi debitum ex n. 1141. de hoc impedimentum confurgebat etiam ex carnali copula, cum consanguinea uxoris, etiam defunctæ; nam morte uxoris non tollitur affinitas inter virum, & uxoris consanguineas.

Quæres. 2. quale impedimentum præstet incestus cum consanguinea sponsæ de futuro? R. quod pariat affinitatem, quæ non tantum inter ipsos sponso de futuro, sed etiam inter sponsum, & consanguineas mulieris incestuosæ, usque ad secundum gradum inclusivè dirimit matrimonium, ex n. 1143. & seq. Et quamvis aliqui negent, ut diximus n. 1144. induci per incestum sponso cum consanguinea sive sponsæ de futuro, impedimentum impediens matrimonium horum incestuosorum

tum cum alijs personis; probabilior tamen est affirmativa ex n. cod. Nec obstat, quod copula cum consanguinea sponsae de futuro intra gradum prohibitum non sit incestus propriè talis; neque hoc impedimentum universaliter oriatur ex incestu non propriè tali; id tamen procedit solum, ubi lex hoc, pro tali casu, specificè non disponit, ex n. cod. Hoc autem impedimentum impediens incestuosorum matrimonium cum alijs, quando oritur ex copula sponsi cum consanguinea sponsae de futuro, non est *perpetuum*, sed solum *temporale*, dum vivit complex delicti ex n. 1140. solum enim incestus propriè dictus cum consanguinea uxoris praestat incestuosum impedimentum, *perpetuo* impediens matrimonium eorum cum alijs; non autem incestus impropriè talis, nisi sit contra *injunctam publicae honestatis*; & tunc praestat impedimentum solum temporale, ut dictum est, & patet ex n. 1157.

1156. Quæres. 3. an *omnis* incestus propriè dictus pariat hoc impedimentum impediens? v. g. si commissus sit cum proprijs consanguineis, cum filia fratris, vel fororis? Affirmativam tenet Castropal. & alij, ut dixi à n. 1148. sed negativa probabilior est per dicta n. 1149. & seq. Hoc impedimentum impediens incurritur ab incestuosus, licet neuter eorum sit conjugatus ex n. 1155. & consequenter, esto contingat sine adulterio, ex n. 1156. quod verum est, licet incestus sit occultus, ex n. eod. Non inducitur tamen, si consanguinea uxoris vi opprimatur per hujus virum ex n. 1157. ubi etiam n. 1158. cum Schambogen diximus, poenas juris civilis non habere locum adversus contrahentes *ignorantes* nuptias incestas; nec inducitur, si incestus commissus sit inter affines secundum, & tertij generis, de quo dictum est à n. 1218. nisi simul sit affinitas in eo gradu, qui matrimonium inter eos dirimit, ut constat ex n. jam cit. Et ideo Cajus cognoscens uxorem Titij, quam hic duxit post primam uxorem, quæ erat soror Caij, habet quidem carnalem copulam cum affine sua in secundo genere primi gradus (cum sit uxor Titij, qui est affinis Caij in primo gradu, & primo genere) tamen non committit incestum, cui annexum est hoc impedimentum. Cajus enim

licitè acciperet eam in uxorem mortuo Titio. ergo.

Quæres. 4. an hoc impedimentum incestus, quatenus incestuosus praestat impedimentum vel perpetuo, vel ad tempus, impediens matrimonium cum alijs, etiam hodie sit in usu? R. negativè cum communi; sic P. Martin. Perez d. 23. de *matr. sect. 8.* quem citat, & sequitur Gobat in *Experiment. tr. 9. n. 7.* universaliter loquens de omnibus impedimentis, tantum impediens, & nascentibus ex delicto. Cum autem incestus cum consanguinea uxoris explicet copulam fornicariam, seu illicitam; ex hac autem nascens affinitas jure novo se extendat ad secundum gradum inclusivè, & non ultra per n. 1228. etiam incestus inducet hoc impedimentum, in quantum commissus est cum uxoris consanguinea intra secundum gradum, & non ultra; ita Sanchez l. 7. *hic d. 15. n. 4.* impedimentum enim impediens, quod ex incestu oritur, fundatur in affinitate, quam inducit copula cum uxoris consanguinea, vel e contra, inter virum & uxorem. Ex hoc sequitur, per viri copulam cum uxoris consanguinea in tertio, vel quarto gradu, non nasci hodie incestum, qui praestabat hoc impedimentum impediens; nec etiam per copulam cum sponsa de futuro consanguinea extra primum gradum, ut dictum est; nam illi gradus non sunt hodie *gradus prohibiti*.

§. II.

De Raptu Sponsæ alienæ.

Hoc enim intelligitur per ea verba: *ra- 1927.*
ptus sponsatæ in verbis supra n. 1923. Raptus alienæ sponsæ olim Raptori praestabat impedimentum, non dirimens, sed impediens matrimonium cum qualibet alia contrahendum. Nam, qui audet alienum matrimonium perturbare, merito privatur proprio, nimirum acquirendo, juxta *c. statutum 27. q. 7. ibi: sine spe conjugij maneat*; & in *c. Accepisti. 2. de sponsa duorum*, etiam quoad raptam statuitur, *quod ipsi* (nimirum Raptori) *nunquam possit legitima* (intellige uxor) *fieri*, licitè. Not. autem utrumque hoc decretum esse poenale, in odium raptus; consequenter odiosum, atque adeo intelligendum de raptu *sponsæ alienæ per verba de presenti*, prout

prout etiam exprimitur in *cit. c. Accepisti*; ubi: *quam alter sibi desponsatam habuerat*; ubi gloss. V. ait; *per verba de presenti*; & ratio est, quia sponsa solum de futuro in odiosis non venit nuncupatione *sponse*, ut notat Sanchez *l. 7. hic d. 12. n. 45.*

1928. Not. 2. ut raptus alienæ sponsæ inducat hoc impedimentum, & alias juris pœnas, de quibus infra, plures conditiones desiderari, non ut talis raptus sit immunis à culpâ; sed à pœna jure decreta; & primo inter eas esse, quòd sit *sponse alienæ de presenti*, ut dictum est num. priori. Nec obstat *cit. c. statutum*, ubi dicitur: *si sponsa rapta non consensit crimini, licentia nubendi alij non negetur*; sed hoc intelligi nequit de sponsa per verba de presenti superflite sponso; ergò. 2. enim in eo loco raptæ concedi veniam alteri nubendi *post mortem sponsi de presenti*; quia crimini non consensit; aliàs enim (per sensum contrarium) nec post ejus mortem alij nubere potuisset, si crimini consensisset; quia tunc etiam ipsa faceret injuriam matrimonio; sic Castropalaus *cit. d. 4. de sponsal. p. 2. q. 2. n. 9.* & incurreret idem impedimentum impediens cum quocunque alio, ut notat Sanchez *cit. n. 44.*

1929. Not. 3. ad incurrendum hoc impedimentum ex raptu sponsæ alienæ, desiderari secundo, quòd raptus mulieris sit verè *traductio ejus de loco in alium*, saltem moraliter, ut exposuimus supra; & quidem cum quadam *vi, ac violentia*, consequenter cum perfecta injuria conjugis spoliati, ut vult Sanchez *cit. n. 46.* propterea, quòd Ecclesia in decretis pœnalibus, quæ restringunt materiam matrimonij, valde favorem in jure, præsertim canonico, mitius procedat, consequenter ea valde restringat, ut non intelligantur de delicto nisi perfecte tali.

1930. Ex hoc principio infert. 1. ad incurrendum hoc impedimentum desiderari tertio, quòd raptus sit *cum copula inter raptorem, & raptam subsēcutâ*, quòd aliàs delictum non sit plenè consummatum: sed hoc non desiderari verius existimo; cum id nec desideretur, ut raptus jure Tridentini dirimat matrimonium inter raptorem, & raptam, dum est in ejus potestate; & quàmvis delictum raptus, sine subsēcuta copula, non sit consummatum *in alia linea*, nimirum *adulterij*; est tamen

consummatum *in ratione raptus alienæ sponsæ.*

Infert. 2. desiderari. 4. quòd raptus importet violentiam *illatam viro*, cujus sponsa rapitur, consequenter, quòd contingat illo renitente; quòd aliàs non fiat perfecta injuria, quæ attenditur; cum ex raptu alienæ sponsæ impedimentum impediens statuitur raptori; imò & raptus, si delicto consentiat.

Ex hoc deducit, huic impedimento non esse locum. 1. si ambo sponsi consentiant, quia tunc abest omnis injuria spoliati, seu mariti, cujus sponsa abducitur, imò nec est raptus. 2. si solus vir consentiat etiam uxore renitente; ex eadem ratione: sed in hoc videtur contrarium. Nam uxor tantum jus habet, ne spoliatur viro suo; quàm econtra; nisi dicas, requiri injuriam uni conjugi factam *per alterius violentiam* abductionem; quòd non fit, quando mulier invita, viro consentiente, abducitur: quia licet mulieri tunc fiat injuria per sui abductionem; non tamen *per abductionem viri.*

Dices: hoc impedimento incurritur per abductionem sponsæ non consentientis sponso; ergo per abductionem sponsæ non consentientis sponsa; jus enim utriusque idem est. 2. N. consequ. quia *abductio sponsæ invito sponso, injustè spoliat suam conjugem per raptum sua conjugis*; per hoc autem, quòd sponsa invita abducatur à sponso, non consentiens, hæc non spoliatur *injustè suo conjugem per ejus raptum*; spoliatur injustè viro suo, sed non *per raptum viri.*

Deducit. 3. eidem impedimento non esse locum, quando sponsa aliena rapitur viro ignorante, vel dolis circumventi, etiam si mulier sit invita; quia licet in dicto casu fiat injuria viro, non tamen fit *cum violentia illata viro*. Nam respectu patris ignorantis, vel dolis circumventi, ablatio rei alienæ, est quidem ablatio injuriosa, sed non *cum violentia*; aliàs omnè factum occultissimè factum esset furtum cum violentia, seu rapina.

Ex eodem principio infert. 2. desiderari etiam, quòd in hoc casu raptus alienæ sponsæ fiat *causa matrimonij* cum raptâ in eundi; quia sic propriè habet rationem causæ perturbantis matrimonium alienum ex vana libidine raptorem adeò impellens,

pellente, ut ad eam explendam eligat matrimonium iure invalidum.

1934. Variæ autem pœnæ in ejusmodi Raptores statutæ sunt utroque jure: de pœnis juris civilis videri potest Castropalaus *cit. n. 8.* & Sanchez *cit. à n. 41.* sed hæc potissimum agunt de Raptu *cujuscunque mulieris*; prout Raptus à Tridentino nunc est impedimentum dirimens matrimonium inter Raptorem, & Raptam, de quibus hic locus dicendi non est; cum agamus solum de Raptu alienæ sponsæ. quare Raptus mulieris etiam propriè dictus, nisi sit *alienæ sponsæ*; non cadit sub hoc impedimento tantum impediens, de quo in 1927. ita Sanchez *cit. n. 43.* ne decretum poenale, Raptui statuens pœnam hujus impedimenti, extendendo, nova impedimenta inducamus.

Jure autem Canonico Raptori alienæ sponsæ, præter dictum impedimentum tantum impediens, in pœnam talis raptus, etiam statuta est publica pœnitentia, ut habetur *cit. c. statutum*; & quidem. 1. ne unquam possit raptam licitè in conjugem habere. 2. ut per 40. dies in pane, & aqua, cum septem sequentibus annis pœniteat.

Ad extremum not. quod Sanchez *cit. n. 43.* loquens de raptu *alienæ sponsæ*, dicat, quòd talis raptus hodie impediatur matrimonium ita, ut Raptor ille nec cum raptâ, nec cum quacunque alia possit licitè inire matrimonium; si tamen ineat, valere contractum. Ex hoc videtur sequi, juxta illum, etiam hodie, & nunc, locum esse huic impedimento tantum impediens, consequenter non omnia impedimenta tantum impediens, quæ oriuntur ex delicto, esse subacta, ut diximus supra: sed videtur intelligendi, hodie, cum addito, *speciato jure antiquo*; non autem, *usu contrario jam inducto*.

§. III.

De impedimento ex Uxoricidio.

1935. Hoc intelligitur per ea verba: *mors mulieris in n. 1923.* Cum autè occiso uxoris possit contingere quandoque etiam justè; & cum injustè sit, vel animo incundi matrimonium cum alia, vel sine tali animo, auctoritate privatâ, ex irâ præcipiti, odio, vindictâ, vel simili culpâ, quæstio est, cui *uxoricidio* hoc impedimentum, tantum impediens matrimonium uxoricidæ cum alijs,

Tom. IV.

in pœnam statutum sit? quâ in re not. 1. in hoc casu non venire conjugicidium animo cum alio incundi matrimonium, perpetratum, vel à duobus volentibus contrahere; vel saltem ab uno simul cum adulterio. Nam huic statutum est impedimentum dirimens non præcisè impediens, ut constat ex præmissis.

Not. 2. in præsentî questione nec veni- 1936. re uxoricidium justè, ac auctoritate publicâ, factum v.g. cum uxor justè mortis condemnata propter delictum, auctoritate publicâ occiditur. Nam in *c. Interfectores*, 33. q. 2. de uxoricidis dicitur: *Interfectores suarum conjugum sine judicio* (nimirum sine judicis auctoritate) *cum non addis adulterarum, vel aliquid hujusmodi, quid aliud habendi sunt, quam homicidæ, ac per hoc ad pœnitentiam redigendi? quibus pœnitentia conjugium denegatur, exceptis adolescentibus.* ubi vides hoc impedimentum statui solum, cum *sine judicio* uxoricidium committunt; ergo non, si *cum judicio*.

Ex hoc autem textu videtur satis probabili- 1937. ter deduci. 1. Uxoridicidas hoc impedimentum incurrisse solum ratione pœnitentiæ (intellige, *solemnis*, seu *publicæ*) in pœnam illius delicti statuta; consequenter, non fuisse *perpetuum*, sed tantum ad tempus pœnitentiæ durantis; quod confirmatur ex *c. quicumque* immediatè sequenti, ibi: *quicumque propriam uxorem, absque lege, vel sine causa, & certa probatione interfecerit, publicam agat pœnitentiam*: quia tamen satis probabiliter dicitur, quòd ibi relativum, *quibus* conjugium pœnitentia denegatur, non appellet supra interfectores, seu homicidas illos solum *mediate*, mediante solum *pœnitentiâ*, aut ratione illius; sed *immediatè*, ratione talis homicidij, consequenter rectè dicitur, ex hoc titulo fuisse *perpetuum*; licet ex altero solum temporale.

Deducunt alijs. 2. eosdem hoc impedi- 1938. mentum non incurrisse, nisi commiserint delictum illud in casu, ubi non erat *justa causa* v. g. adulterium, vel aliquid hujusmodi; atque adeò non, si vir uxorem in adulterio deprehensam occidit. 1. quia in *cit. c. Interfectores*, hoc impedimentum statuitur in tales homicidas, solum pro casu, quo pro casu facti non allegatur *uxoris adulterium*, vel aliquid hujusmodi, ut patet ex textu in n. 1936. deinde *c. quicumque*

Ppp

tuncque

cunque loquitur de uxoricidio, sine causa, & certa ejus probatione, ut constat ex n. priori. Demum quia occidere uxorem in adulterio deprehensam, est uxoricidium ex causa justa, & evidenti; evidenti, cum ponatur deprehensa in flagranti: *justa*, cum legibus mundanis, vis ob justum dolorem id jam dudum sit concessum.

1939. Verum etiam ex tali uxoricidio spes matrimonij cum alijs adini ejusmodi uxoricidis, omnino tenendum est, cum St. Thoma in 4. dist. 37. q. 2. a. 1. Covarr. de sponsal. p. 2. c. 7. § 7. n. 15. Sanchez l. 7. hic d. 16. n. 2. & alijs. quia etiam tale homicidium est graviter illicitum in conscientia, & quoad Deum, atque forum Ecclesiasticum, ut habetur in c. Inter hæc; & c. si quod verius. 33. q. 2. Et constat etiam ex eo, quod hæc propositio (non peccat maritus, occidens propria autoritate uxorem in adulterio deprehensam) sit decima nona, inter prohibitas ab Alexandro VII. 24. Septemb. 1665. Unde in hac pena canonica non sunt consideranda leges sæculi, si, (quod credendum non est) tale factum positivè approbarent; sic enim facerent licentiam interficiendi reum non auditum, causâ non examinatâ cum jactura æternæ salutis; sed Ecclesiasticæ; quibus, ut dictum est; tale homicidium sine judicio factum, c. Interfectores, expressè subjicitur penæ hoc impedimentum inferenti.

1940. Ad. 1. in contrarium, in n. 1938. re. ibi eorum verborum, cum non addis adulteriarum, non esse sensum intentum ab objectione, quasi non statueretur in penam hoc impedimentum, si expressum fuisset, quod interfecerint uxores adulterij, vel aliâ hujusmodi causâ; sed quod vel non puniretur penitentia solemni tam gravi; vel, verius, hunc: interfectores suorum conjugum penitus negandum connubium, maxime, cum non additur causa adulterij, vel similis, ut notat ibid. glossa V. Interfectores, ubi expressè dicit, eum terminum maxime in textu esse supplendum. Ad. c. quicumque in eod. n. 12. quod cit. c. expressè requirit, præter causam, etiam Judicis auctoritatem, ibi, sine judicio; & certa probatione; ergo non

sufficit ad evadendam hanc penam, quod uxoricidium fiat ex causa v. g. adulterij; sed requiritur, quod fiat ex causa certo probata in judicio. Ad. 3. ibid. re. ut illud uxoricidium declinet penam, non sufficere causam, seu uxoris delictum etiam evidens, evidentiâ facti, sine judicio, ut dictum est; nec per delictum illud ejusmodi occisionem sic vestiri, ut dicatur factum ex causâ justâ, si habeat solam justitiam immunitatis à reprobatione, & pena mundanæ legis; sed requiri, ut sit *justa secundum Deum*, & forum Ecclesiasticum, in quo statuitur hoc impedimentum, contra tale delictum; at hoc non habet effectus in adulterio deprehensæ ex n. 1939. ergo.

Quæstio est, an etiam uxor incurrat hoc impedimentum, si auctoritate privata committat viricidium? affirmativa sequitur Pontius l. 6. hic. c. 14. n. 2. Gutierrez, Navarrus, Castropol. & alij, quos citat & sequitur P. Wiestner p. 1. de Canonice Imped. conjug. a. 7. n. 14. negativam autem Sanch l. 7. d. 16. n. 6. cum S. Thom. in 4. dist. 37. q. 2. a. 2. Turrecremata, Sylvestro; & alijs. Ratio negantium est, quod viricidium amitti spes conjugij, nullo jure habeatur expressum, cum allegati textus omnes de eadē uxoris loquantur, 2. quia nec eadem ratio militat pro eadē viri, & eadē uxoris. Nam uxoricidium est delictum, in quod viri, natura sua audaces facili, & frequenter erumpunt; secus, in eadē viri mulieres, natura sua timidæ. Ratio affirmantium est, quod non requiratur juris textus, qui conjugij spes adimant uxoris insidiaribus vitæ maritorum; sed sufficiat, quod eas afficiat ratio juris non minus, quam maritos: hoc autem contingit in præfenti, ut colligitur ex c. Indignatur. 32. q. 6. & exprimitur c. 1. de divor. tjs, ubi mulier propter insidias vitæ mariti structas, spe conjugij perpetuo privatur, licet ejus machinatio effectum non sit consecuta.

Ante resolutionem not. argumentum à simili, ubi subest odium, non procedere, ut docet Zoësius de sponsal. n. 28. Et ratio est, quia in lege positiva, quæ delicto liberè statuit penam, penæ adjectio non pendet unice ex ratione, quæ

quâ movetur disponens, sed etiam ex voluntate disponens; ergo ex hoc, quod Legislator exprimat in aliquo casu, se tali actui, propter talem causam, statuere penam, non rectè sequitur, quod velit eandem in actu simili, similitudine causæ; cum stante in tali actu eadem ratione possit in legislatore non esse eadem voluntas, si vel in levi circumstantia dissimilentur: consequenter non rectè arguitur statim in utroque identitas voluntatis, ut diximus alibi n. 496. & 598. quo posito:

1943. R. idem omnino etiam de *Viriciditio* dicendum in hoc casu, quod de *Uxoricidio*; non quidem ob identitatem rationis, etiam in correlativis, quando sumus in penalis, & odiosis, ut dictum est: præsertim cum non sit eadem omnino ratio in sceminiis *Viricidis*, ut ostendit Sanchez *cit.* sed quia Legislatores statuentes penam, quâ reus cædis privatur spe conjugij in futurum, satis expresserunt, se illam statuere *conjugicidio*, præscindendo, an sit cædes uxoris, an viri? id, quod rectè probatur ex c. 1. de *divort.* ibi: ipsa autem *insidiatrix*, penitentia subjecta, absque spe conjugij maneat; quo satis ostenditur, Ecclesiam metu hujus pœnæ, in uxoribus non tantum cædem, sed etiam machinationem in cædem viri cœcere; & si fiat, punite voluisse, privatione spei matrimonij deinceps licite celebrandi; In c. *Indignantur* *cit.* in n. 1441. nihil habetur in favorem sententiæ affirmantis. Nam ibi solum dicitur, *viros adulteros* non rectè indignari, si audiant, se, & *adulteras feminas* similes pœnas pendere V. dicta in simili in præcedentibus.

§. IV.

De impedimento ex Presbytericidio.

1944. Ex occisione Presbyteri, seu interfectione Sacerdotis (intellige injusta) jure antiquo nascebatur impedimentum, interfectoris, matrimonium cum alijs perpetuo impediens, si de tali cæde *convictus* fuit, ut habetur in c. 2. de *Penit. & remiss.* ibi: *qui presbyterum occiderit, convictus, usque ad ultimum vitæ spiritum absque spe conjugij maneat.*

1945. Quæstio est, an ad incurrendum hoc impedimentum sufficiat, quod interfecto de hoc sit convictus in foro penitentia? v. g. confessione propria. Affirmativam

Tom. I.

sequitur Rosella, Sylvester, Armilla, & plures alij apud Sanchez l. 7. hic d. 6. n. 9. qui merito tanquam probabilis tenet, desiderari, quod sit *convictus in judicio contentioso*. Nam in c. 2. expressè desideratur, quod sit *convictus*: sed in foro penitentia Sacramentalis non datur *convictio*. Nam in hoc foro nullus est testis, vel accusator externus; quod tamen requiritur, ut reus dicatur *convictus de crimine*, ut notat Pereyra in *Elucidar. n. 1212.* & alij ibid.

§. V.

De impedimento ex matrimonio cum Sanctimoniali.

In c. *Hi ergo.* 27. q. 1. dicitur, *qui Sanctimonialibus, scientes matrimonio, ad injuriam Christi, copulati sunt, juxta censuram Zeli Christiani sepaventur; & nunquam eis concedatur conjugali vinculo religari.* Ex quo textu clarè sequitur, sermonem hic esse de matrimonio solius *facti*; nam matrimonium inter monialem, & virum, sive regularem, sive secularem (seclusa dispensatione Papæ) propter solenne castitatis votum, de jure consistere non posse constat ex c. *meminimus* 3. *quæ Clerici vel vorventes.* & c. *unic. de voto in* 6. ut constat ex dict. à n. 971. Et quamvis dictum c. *Hi ergo*, sit solum ex Concilio Triburiensi, c. 6. ab universali tamen Ecclesia receptum fuit: sequitur. 2. talem virum (etiam secularem) incurere ex tali matrimonio impedimentum perpetuo impediens matrimonium cum alijs, per num. præsentem, ibi: *nunquam.*

§. VI.

De impedimento ex susceptione propriæ Sobolis de sacro fonte.

In c. *de eo.* 30. q. 1. dicitur, quod sine 1947. spe ulterioris conjugij debeant remanere conjuges legitimi, si unus eorum, aut ambo, ex *industria* (nimirum causa divortij, prætendendo cognationem spirituales) filium solum de fonte suscipiant. Ex hoc textu sequitur, hoc impedimentum non incurri a conjugibus, suam propriam sobolem baptizantibus, vel de sacro fonte suscipientibus, in casu *necessitatis, aut ex ignorantia*, ut diximus num. 1110. sed solum cum id faciunt *ex industria, in fraudem* sui matrimonij, vel

Ppp 2

vel alterius conjugis, ut ab eo separentur, vel debitum negare possint, ut dictum est ex *cit. c. de eo*. Cujus ratio ulterior est ex *c. 2. de cognat. spirituali*, ubi cognatio spiritualis, ex ejusmodi casu, quoad suos effectus, solum admittitur, si parentes ex *malitia* id faciant, V. plura super hoc à n. 1111.

§. VII.

De impedimento ex penitentia solenni, seu publica.

1948. Penitentia solennis, esto non sit crimen, ortum tamen habet ex crimine, & jure antiquo taliter penitentem impedebat à matrimonio licite contrahendo, quamdiu ipsa durabat. *c. de his*. Rationem communiter dant authores, quod eos, qui in luctu, & penitenti vitâ de gere tenentur, non debeat lætitia, quam nuptiæ secum ferunt. Cùm autem penitentia solennis, seu publica non amplius sit in usu, ut constat; cessat quoque hoc impedimentum; ita Sanchez *cit. l. 7. d. 6. n. 10.* nam sublata causâ tollitur effectus.

His impedimentis, tantum impediens, ducentibus originem ex delicto, aliqui annumerant interfectionem proprii filij. Ratio sumitur ex *c. 1. de his, qui filios occiderunt*, ubi dicitur, *si mulier, que prolem suam interfecit, induci non possit, ut in Monasterio aliquo perpetuam penitentiam agat, repugnante carnis fragilitate, ei licentia nubendi in Domino, tribuatur*. Ex quo arguunt, ei, in qua cessat hæc fragilitas, licentiam ejusmodi negandam. Sanchez *cit. n. 12.* ait, placere sibi hanc sententiam; sed sic erunt impedimenta tantum impediens ex delicto, octo; consequenter cum alijs quinque, sine delicto, *tredecim*; & quidquid olim fuerit, jam aliud est ex dicendis infra; & §. mox hic secuturo.

§. VIII.

De impedimento ex Catechismo.

1949. Hactenus de impedimentis matrimonium impediens, quæ originem ducunt Ecclesiæ constitutione propter delictum: inter ea verò, quæ vim habent impediendi matrimonium, quin inducta sint

ob commissum crimen, est *Catechismus*. Circa quod notandum, primis Ecclesiæ sæculis, præter Patrinum, seu susceptorem de sacro fonte fuisse alium, qui loco baptizandi, sacerdoti instructionem fidei, & olim & hodie ante fores Ecclesiæ, præmittenti, ac interroganti, an credat: an Sathanæ renuntiet? respondebat. Et hæc instructio, & fidei professio per interrogationem, & responsum facta ante baptismi collationem, *Catechismus* dicitur; & per eum quædam cognatio spiritualis contrahatur, imperfecta tamen, cùm non contineret functionem in actu Sacramenti Baptismi; sed tantum aliquod ejus initium, quod non esset adhuc regeneratio per fidem, nisi imperfecta, nimirum inchoative. *c. Per Catechismum. 2. de cognat. spirit. in 6.* ubi Bonifacius VIII. Per Catechismum, inquit, qui præcedit baptismum Sacramentorum fundamentum, & januam reliquorum, cognatio spiritualis contrahitur: per quam contrahendum matrimonium impeditur, ut ex prædecessoris nostri Clementis Papæ tertij decretali colligitur evidenter: dicendo enim, quod talis res vix contrahendo matrimonio impedimentum afferret, velle videtur, quod afferat: nam, *quod vix fit, fieri tamen dubium non existit*. Per illam tamen cognationem matrimonium post eam contractum minime separatur.

Ex quo textu sequitur Catechismo, seu fidei professioni ante baptismum, jure antiquo annexum fuisse impedimentum non dirimens, sed tantum impediens matrimonium contrahendum titulo contractu illius compaternitatis solum imperfectæ. *contracto. 5. de cognat. spirit.* ubi, jam contracto matrimonio inter Philibertum, & Agatham, quidam ejusdem Philiberti consanguinei contra matrimonium objecerunt, quod eadem in primo sacratu falsi pabulo filium quandam concubine ipsius Philiberti tenuit, Clemens III. respondit: *si constaret, vera esse, quæ diximus, non ideo tamen contractum matrimonium solveretur: quæ res vix contrahendo matrimonio impedimentum afferret, ideoque mandamus, quatenus præfato P. auctoritate nostrâ injungas, ut memoratam A. sicut uxorem maritali affectione petraçet, & carnale debitum ab ea licenter exigat, & persolvat, sive ipsam ante matrimo-*

trimonium contractum cum P. sive postea constiterit, hoc egisse: dum tamen, si in fraudem hoc fecerit causa matrimonij separandi, penitentiam pro presumptione accipiat, matrimonio in sua firmitate durante: & c. 2. *cod. in 6.* jam relato. Et quoniam Tridentinum, de quo supra n. 1092. restringens gradus cognationis spiritualis, iure veteri obstantes matrimonio, expressè in suo ibid. relato decreto ait: *omnibus inter alias personas* (præter ibi enumeratas) *huius spiritualis cognationis impedimentis omnino sublatis*; rectè sequitur etiam hoc impedimentum ibid. sublatum esse; cum inter personas ibi exceptas non sint ille, quæ spiritualiter cognate sunt ex Catechismo; sic enim omnes exclusæ sunt, quæ ibi non nominantur; quo rectè salvatür correctio juris antiqui per hoc decretum Conciliare.

§. IX.

De impedimento ex Ecclesia vetito.

1950. Inter impedimenta, etiam hodie impedientia, non tamen dirimentia matrimonium, & nascuntur citra delictum, est *Ecclesia vetitum*, seu *interdictum*, quod, quatenus hic venit inter ista impedimenta, sumi debet *non generaliter*, prout significat prohibitionem à sacris canonibus factam; *sed specialiter*, quatenus explicat prohibitionem, à superiore Ecclesiastico factam ob legitimam causam, ne inter tales matrimonium celebretur, ut dictum est n. 1326. & seq. nam tale interdictum specialiter annexum habet, rationem impedimenti tantum impedientis, ut pluribus expolitum est in *Tit. 16. à n. 1326 cum seq.* ubi etiam ostensum est, *interdictum Ecclesie*, esse distinctum impedimentum ab eo, quod significatur *per tempus feriatum*.

1951. Matrimonium igitur celebratum contra interdictum Ecclesie, illicitum quidem, sed validum est, ex n. 1329. id, quod procedit, licet sit interdictum Papale, seu licet celebretur contra interdictum Papæ, quod caret clausula irritante, esto fiat appellatione pendente, ex dict. à n. 1339. Nam aliud est matrimonium alicui interdicti interdictione actum *præcise prohibente*, prout interdictum hic accipitur, ex n. 1326. aliud, interdictione actum etiam *annullante*; matrimoni-

um autem, non tantum validè, sed etiam probabilius licitè celebrari, tempore interdicti, quatenus est censura, constat ex dictis à n. 1342. Hinc validum est matrimonium sponzorum, in facie Ecclesie celebratum, licet illis matrimonium à Parocho prohibitum sit v. g. quia post unam, vel aliam denuntiationem Parocho intimatum est, quòd sponsa prius alteri promiserit matrimonium; vel quòd unus eorum habeat aliud impedimentum, aut impediens, aut dirimens, si hoc in re non subsit, licet adsit reverà impedimentum aliquod illos impediens. Nam matrimonium contra interdictum Ecclesie initum ex hoc præcisè capite non dirimitur.

Dixi *validum esse tale matrimonium*, 1952. sed non licitum; cum tale interdictum Ecclesie obliget naturaliter, seu in conscientia, dixi. 2. *in facie Ecclesie contractum*; nam esto Parochus ipsorum non assisteret, si prævideret eos non obstante suâ prohibitione contracturos (ponitur enim illis matrimonium interdixisse) si tamen dolo aliquo rem sic instituerent, & coram Parocho nihil tale suspicante, vel in aliquo loco de industria detento, quantumvis invito (modò audiat, & intelligat, quid dicant) presentibus alijs testibus consensum suum per verba de presenti exprimerent, jam contractum foret *in facie Ecclesie*. Talis casus fuit, quem *tit. 3. retulimus ex de Luca l. 14. de matr. discurs. 2.*

§. X.

De impedimento ex tempore feriato.

Tempus feriatum, seu feriarum (intellige *sacrarum*) etiam hodie numeratur inter impedimenta impedientia, non quòd ijs temporibus prohibeatur *celebrare matrimonium*; sed tantum *celebrare solenniter*; nimirum cum solenni benedictione, & traductione sponsæ, adhibito convivio celebri, & alijs lætitiæ vanæ signis publicis. Unde Gobat in *Theol. experim. tr. 9. à n. 70.* ait, Parochum nihil agere contra ullum jus, si tempore adventus vel quadragesimæ assistat matrimonio *non solenni*, dilatis benedictionibus in tempus aliud; sed hoc intellige, nisi aliud exigat consuetudo loci, vel diocesis. Ex quo colliges,

colliges, non esse prohibitum etiam tempore illarum feriarum celebrare nuptias absque magna solemnitate, & pompa, ut docet Sanchez li. 7. hic d. 7. n. 12.

1954. Quod tempore sacrarum feriarum prohibeantur nuptiae solennes, constat tum ex c. Capellanus, de Ferijs; c. Non oportet. c. Non licet; c. Nec uxorem, 33. q. 4. & Trident. sess. 24. de matr. c. 10. tum etiam ex consuetudine totius Ecclesiae. Tridentinum sic loquitur: *ab adventu Domini nostri Jesu Christi usque in diem Epiphaniae; & feriâ quartâ Cinerum usque in octavam Paschatis inclusivè, antiquas solemnium nuptiarum prohibitiones diligenter ab omnibus observari, sancta Synodus praecipit*: in alijs verò temporibus nuptias solemniter celebrari permittit: quas Episcopi, ut ea, qua decet, modestia, & honestate fiant, curabunt: sancta enim res est matrimonium, & sanctè tractandum. Hinc *tempus feriatum*, jure veteri fuit tempus ab adventu ad Epiphaniam; à septuagesima ad octavam Paschatis, & à diebus rogationum ad octavam Pentecostes, ut colligitur ex capit: suprâ citatis: jure tamen novo Tridentini jam citati, est solum tempus ab adventu usque ad Epiphaniam; & à feriâ quarta Cinerum ad octavam Paschatis, *inclusivè*.

1955. Quares. 1. an hoc tempus incipiat à primis vespertis diei praecedentis primam dominicam adventus, & feriam quartam Cinerum? de die Cinerum negativa certa est, cum non incipiat, nisi à media nocte; de dominica autem, cum per se loquendo incipiat à primis vespertis diei praecedentis, de jure dicendum foret, etiam tunc incipere prohibitionem, nisi consuetudo in certis locis aliud habeat; ita Sanchez cit. l. 7. n. 2.

1956. Quares. 2. quae prohibeantur illo tempore? R. 1. non prohiberi nuptias, sed tantum *solemnitates extrinsecas*, inter quas non venit circumstantia, quod fiat in facie Ecclesiae, seu coram Parocho, & testibus; nam haec sollemnitas nunc est de forma substantiali, ut dictum est in superioribus. Unde cum dicitur, prohiberi etiam, *nuptias inire, c. nec uxorem. 33. q. 4. ibi: nec uxorem ducere*, intelligitur, ut ostendit praxis, *per iraductionem publicam* in domum sponsi, & benedictiones. R. 2. nec prohiberi eo tempore spon-

salia de futuro; cum super hoc nullus juris textus existat; nec iraductionem sponsae sine alijs vanae latitiae signis publicis. Nam haec sola sunt, quae inducunt nimiam mentis evagationem, quam sanctitati illius temporis inopportunam judicavit Ecclesia, & respexit in ijs decretis, nuptias tunc inhibentibus. Nec enim specialiter respexit ad usum conjugij, aut ejus consummationem, ut complures volunt apud Sanchez cit. n. 21. aliàs eo tempore nec liceret conjugalis usus matrimonij. Toti igitur ratio prohibendi fuit nimia mentis evagatio, dedecens sanctitatem illius temporis, quam pariunt *vana, & festiva latitiae signa in publicis plerumque nuptijs adhiberi solita*; ita Sanchez cit. n. 23.

Neque dicas: ergo etiam licite erunt benedictiones nuptiales tempore sacrarum feriarum; haec enim sunt quid matrimonio accessorium, & hoc sequitur suum principale per regulam: *accessorium, de reg. juris in 6. R. N. illatum*: ad prob. dico, eam regulam non procedere, quando pro accessorio est specialis dispositio juris; at pro sollemnitatibus nuptiarum (inter quas communi sensu venit benedictio) adhibendis in his ferijs, est specialis dispositio juris, ut dictum est; ergo.

XI.

De impedimento ex Sponsalibus.

Matrimonium impediri, ac illicitè, non tamen invalidè celebrari, contra priora sponsalia de futuro, constat ex dictis; quia per matrimonium cum alia violatur fides primae sponsae, ad quam observandam sponsi graviter obligati sunt, non tantum obligatione civili sed etiam naturali, & in conscientia, ex dictis à num. 164. Hoc tamen intellige. 1. de sponsalibus non legitime dissolutis, saltem ex parte illius, qui matrimonium contrahit contra priora sponsalia. Si enim ille, qui à prioribus sponsalibus de futuro legitime solutus est, matrimonium contraheret, non ageret contra fidem alteri obligatam. Intellige. 2. de sponsalibus pure initiis. Nam contrahens matrimonium cum alia pendente conditione, sub qua prius de futuro sponsalia celebravit cum alia, peccaret quidem contra obligationem expectandi eventum conditionis; sed non contra

contra obligationem, eam ducendi, utpote adhuc pendentem.

195. *Quæstio est 1. an hoc impedimentum, tantum impediens, nascatur ex sponsalibus de futuro, celebratis quidem invalidè contra priora, sed convalescentibus, prioribus rite dissolutis? R. quod non, nisi secunda contraxerit relata in tempus, quo priora legitimè soluta sunt, ut diximus superius. Ratio hujus est, quia quod in principio nullum est, etiam jure naturali, tractu temporis non convalescit; sed sponsalia de futuro contra fidem priorum sponsalium, jure naturali invalida sunt, nisi conferantur in tempus, quo priora legitimè soluta sunt; sic enim essent promissio rei illicitæ etiam jure naturæ; ergo.*

196. *Quæstio est 2. an hoc impedimentum impediens, afficiat adhuc sponsum, in casu, quo contra priora sponsalia inito, sed rursus soluto matrimonio per mortem uxoris, evasit liber? R. probabilius esse, quod sic. Nam priora sponsalia, per matrimonium cum alia initum cum injuria primæ sponse, non sunt omnino dissoluta ex parte sponsi, sed fuerunt tantum suspensa, ut diximus à n. 273. consequenter manet primæ sponse naturaliter obligatus ad servandam fidem illi datam, sublato impedimento; & obice, quo stante fidem, præstatione facti, redimere non poterat; ergo.*

§. XII.

De impedimento ex voto simplici.

1961. *Quæstio est de voto, in quantum præstat voventi impedimentum tantum impediens matrimonium contrahendum; consequenter hic sub considerationem voti non venit votum solenne. Nam, quando istud matrimonio contrahendo ponit impedimentum, præstat impedimentum dirimens, non impediens tantum, ut dicemus infra n. 1980. & seq. Et ideo in presenti solum habetur quæstio, quale votum voventi præstat impedimentum, quo stante, validè quidem, sed illicitè contraheret matrimonium?*

1962. *Prima difficultas est de voto ingrediendi Religionem? de hoc est universalis regula, illi non esse licitum contrahere matrimonium, qui, antecedenter ad talem contractum habet obligationem, ad aliquid impossibile cum matrimonio,*

consequenter, talem impediri, ne licitè contrahat matrimonium, quod est habere impedimentum matrimonij tantum impediens: Nam habens obligationem ad aliquid impossibile cum matrimonio, amplectendo matrimonium redderet sibi impossibilem observantiam illius obligationis, quod illicitum est. Ex hoc sequitur. 1. per votum ingrediendi Religionem, subsequens sponsalia de futuro, ex parte voventis impediri matrimonium contrahendum cum alia: nam per tale votum sponsalia ex parte voventis non solvuntur per dicta supr. ergo non tantum vi priorum sponsalium, sed etiam vi hujus voti ei illicitum est matrimonium cum alia.

Sequitur. 2. cum, qui post sponsalia legitimè contracta, & spe futuri matrimonij per mulieris deflorationem consummata, vovit Religionem ingredi, impediri à matrimonio contrahendo cum alia vi voti, non autem cum sponsa prima, nisi competenter satisfaciatur, alias enim sine hoc votum non valet ex dictis à n. 46.

Sequitur. 3. voto Religionis ingrediendæ formaliter impediri matrimonium contrahendum, esto vovens post tale votum contrahat sponsalia de futuro, sponsa spe futuri matrimonij facta, defloretur. Dixi formaliter vi voti; nam ea sponsalia nulla sunt, ex n. 247. non tamen consequenter, si scilicet damnatur mulieri eâ spe defloratæ injustè, non posset aliter compensari, nisi eam ducendo, ex n. 247. manente tamen impedimento impediens matrimonium cum alijs. Nam respectu aliarum urget obligatio voti.

Sequitur. 4. post sponsalia rite contracta, voventem ingredi religionem contracto, sed non consummato matrimonio, non contrahere impedimentum impediens matrimonium cum sua sponsa; quia tale votum non valet ex n. 48. & seq. Excipe, nisi superveniat alia causa, vi cuius licitè non possit religionis ingressum omittere, de quo in supra dictis.

Sequitur. 5. votum ingrediendæ religionis, conceptum independenter ab alia obligatione præcedente vel subsequente, præstare voventi impedimentum impediens matrimonium ita, ut eo stante cum nulla licitè conjugium inire valeat ex num. 1962. quamvis teneat, si nihilominus contrahat, ex n. eod.

Sequi-

1966. Sequitur. 6. votum ingrediendæ Religionis non solvi, sed tantum suspendi, si quis post, vel contra illud inear matrimonium. Nam in casu, quo solveretur matrimonium morte uxoris, votum obligaret, si materia voto promissa, illi adhuc maneret possibilis; nam in nullo jure habetur, contracto contra tale votum matrimonio, illud omnino tolli.
1967. Secunda difficultas est, quale impedimentum matrimonij voventi præstet votum castitatis, non solenne, sed tantum simplex? de solenni enim dicemus infra n. 1980. R. si tale votum simplex emitatur citra præjudicium alterius obligationis antecedentis, cum cujus observantia necessaria consistere non potest votum, per tale votum simplex præstari voventi impedimentum tantum impediens matrimonium contrahendum, ratio est ex n. 1962. Nam tali casu votum obtinet vim obligandi, consequenter prohibendi, quidquid cum ejus observantia moraliter stare non potest; nisi quis certa Dei revelatione habeat, nec se, nec alterum, opus conjugij exacturum, qualiter fuit in B. V. & S. Josepho. Et de hoc ex professio egimus *tit. 6. d. n. 966.* excipe 1. simplex votum castitatis Religiose, quod post biennium Novitatus emititur in Societate JESU; hoc enim, est tantum sit votum simplex, præstat impedimentum dirimens matrimonium contrahendum ex n. 966. excipe 2. votum simplex castitatis emissum post sponsalia pure contracta. Nam etsi tale votum respectu aliarum personarum voventi præstet impedimentum impediens matrimonium cum illis contrahendum; non tamen respectu sponsæ, ut colligitur ex dictis à n. 261. & seqq. Et hoc à fortiori procedit respectu sponsæ, si eam spe matrimonij vel ante, vel post votum defloravit, nec aliter obligationi damni accepti, nisi eam ducendo, satisfieri possit, secundum dicta loc. cit. Nec in hoc casu voventi licet illam ducere animo, contracto, at non consummato matrimonio, Religionem ingrediendi, juxta n. 48.
1968. Nota. præterea per *castitatem*, de cujus voto in præsens agimus, intelligi eam, quæ excludit omnem actum venereum non tantum extra, sed etiam intra conjugium. Ex quo sequitur à fortiori, per

votum virginitalis, voventi præstari impedimentum impediens matrimonium contrahendum; nam contra illud contrahens illicite agit. 1. se valde probabili periculo exponendo violandi votum. 2. cum alteri petenti teneatur reddere, quod æquè repugnat virginitali. 3. quia habitibus votum castitatis, & multo magis virginitalis per se loquendo prohibent esse matrimonium contrahendum, constat ex supra dictis, sequitur 2. per votum castitatis solum imperfectæ (v. g. *non fornicandi, non adulterandi, non committendi peccatum carnis contra naturam*) voventi non præstari impedimentum etiam impediens tantum matrimonium contrahendum. Nam cum observantia talis voti etiam moraliter, & sine probabili periculo violandi votum, consistere potest status, & usus conjugij.

Si quæras, an voto castitatis, quoad vim impediendi matrimonium contrahendum, æquivalet votum *non nubendi, ducenda vitam celibem?* R. quòd sic; quia stant tali voto, matrimonium inire, seu contrahere, directè illicitum est vi talis voti. Not. tamen, inter hæc vota, *nunquam nubendi, vitam celibem ducendi*, & inter *votum castitatis perfectæ*, etiam simplex tantum, discrimen esse. Nam qui contra illa vota matrimonium contraxit, licet non tantum reddat, sed etiam petat debitum; quia violat semel voto, ejus executio non est illi amplius possibilis, ut per se patet; consequenter post matrimonium contractum non amplius obligat: sed qui simplici voto castitatis obstructus matrimonium contraxit illicite, etiam stante conjugio, potest observare votum *non petendo*; licet alteri, legitime petenti debitum, negare non possit: ergo.

Similiter, qui post votum ingrediendæ religionem, illicite, sed valide contracto (cum possit observare votum etiam contracto matrimonio, nimirum illo non consummato Religionem ingrediendo) in talis voti, primo bimestri nec reddere nec petere potest; ubi autem semel matrimonium consummatum est vel ipso illicite petente, vel alteri, post bimestre petenti, licet reddendo, & petere, & reddere poterit in eo matrimonio; quia hoc stante vis obligativa voti saltem suspensa, si non extincta est.

Tertia difficultas est, de voto suscipiendi sacros ordines. De hoc, si antecedit sponsalia, dicendum est, quod voti præter impedimentum impediens, non tamen dirimens matrimonium contrahendum. Ratio primi est ex n. 1962. quia observantia talis voti, ad quam ejusmodi votens naturaliter obligatur, non potest consistere cum statu conjugali, in quo saltem reddere debet alteri debitum exigenti; quod observantia voti repugnat. Si autem votum illud emittatur post sponsalia pure contracta, cum juri sponse per illud derogari non possit; non impediatur votens à matrimonio contrahendo cum illa; nam quoad præjudicium ejus, votum non tenet; impediatur tamen à contrahendo cum alijs; quia, quoad has, quibus ante non fuit obligatus, ad contrahendum cum illis matrimonium, votum tenet; cum in hoc, quoad illas careat omni eorum injusto præjudicio.

1971. Quoniam autem frequenter contingit, quod in examine pro animarum cura illi, qui periculum examinandorum facere jubentur, ab illis exigant quiddam, vel definitionem singulorum impedimentorum, etiam eorum, quæ usu antiquata sunt, ut illis facilitatem hoc loco præstem, notandum, cum quaeritur, quid sit hoc vel illud impedimentum tantum impediens, quod ortum habet ex delicto: respondendum esse, quod sit delictum, ducens originem (v. g. ex incestu cum consanguinea uxoris, vel sponsæ de futuro, vel ex Raptu alienæ sponsæ; vel ex uxoricidio sine judicio, & sic de alijs) cui ex constitutione Ecclesiæ annexum est impedimentum, quo stante, validè quidem, sed non licitè, à tali matrimonio contrahi potest.

Si autem sit unum ex impedimentis tantum impediens, quæ originem non ducunt ex delicto; distinguendum est; nam si quaestio fiat de impedimento ex interdico, seu vetito Ecclesiæ, tempore feriato, vel Catechismo, respondendū erit, esse circumstantiā, quā stante constitutione Ecclesiæ, matrimonium contrahere non licet; Si autem de voto, vel sponsalibus, quod sit circumstantia, qua stante jure naturali, ac divino præcisè prohibente illicitum est matrimonium contrahere.

Tom. IV.

Intelligenda enim est hic prohibitio de lege, actum præcisè prohibente, non annullante. Nam stantibus his impedimentis tantum impediens, actus quidem illicitè fit, sed non nulliter, & invalidè, quantum est, vi illorum.

Ad extremum quaeres, an impedimenta solum impediens matrimonium contrahendum, quæ nascuntur ex delicto, adhuc hodie valeant? *Res. negativè*, ut jam diximus in prædictis; & hoc ex communi Doctorum consensu, ut videri potest apud Sanchez *l. 7. hic d. 17. qui n. 8.* docet, jam diu eam invaluisse consuetudinem, ut affectus aliquo ex his impedimentis, nullā dispensatione petita, ineat matrimonium, & quidem licitè, ut habet n. 9. quod maximè confirmat ex Navarro, qui, etsi centum vitæ annos compleverit, & ex diversissimis regionibus orbis in decidendis conscientia casibus requisitus, ac diu etiam Romæ versatus, in *Summa Latina c. 22. n. 75. & 85.* affirmat, se in tanta ætate nec vidisse, nec audivisse, in his impedimentis peti dispensationem; ex hoc enim satis clarè liquet leges illas, præfertim, cum non omnes fuerint Pontificiæ, sed conciliorum provincialium, legitimè abrogatas esse.

ARTICULUS III.

De Impedimentis dirimentibus matrimonium.

Impedimenta matrimonium contrahendum, vel ijs stantibus contractum, dirimentia, comprehenduntur his verbis: *Error, conditio, votum, cognatio, crimen, Cultus disparitas, vis, ordo, ligamen, honestas;*
Si sis affinis, se fortè coire nequibus;
Si Parochi, & duplicis desit presentia vestis;
Raptæ sit mulier nec parti reddita tui;
Hæc socianda vetant connubia, facta retractant.

Ex quo colliges, hodie, & post Tridentinum, esse sedecim impedimenta matrimonium dirimentia. 1. errorem; 2. conditionem; 3. votum, intellige *solemnem castitatis*; 4. cognationem spirituales; 5. cognationem legalem; 6. cognationem carnalem (nam hæc tres species comprehensæ sunt in illis verbis, sub voce *cognatio*) 7. crimen, nimirum adulterij, vel

Q99

vel